

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

8 päivänä maaliskuuta 1994

Lausunto n:o 2

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunta on 11 päivänä helmikuuta 1994 lähettäessään hallituksen esityksen n:o 314/1993 vp kulttuuriomaisuuden suojelemista aseellisen selkkauksen sattuessa koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede ulkoasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Mikko Könkkölä oikeusministeriöstä, hallintojohtaja Heikki Halttunen museovirastosta ja käräjätuomari Ulla Tikkanen Helsingin käräjäoikeudesta.

Käsiteltyään asian lakivaliokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Haagissa vuonna 1954 tehdyn yleissopimuksen kulttuuriomaisuuden suojelemisesta aseellisen selkkauksen sattuessa sekä siihen liittyvän pöytäkirjan.

Yleissopimuksen tarkoituksena on suojella kulttuuriomaisuutta aseellisen selkkauksen tai miehityksen sattuessa. Yleissopimus velvoittaa sopimuspuolia ryhtymään eräisiin suojelutoimiin jo rauhan aikana. Pöytäkirja sisältää määräykset miehitetiltä alueelta yleissopimuksen vastaisesti viedyn kulttuuriomaisuuden haltuun ottamisesta ja palauttamisesta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä ja pöytäkirjan soveltamisesta.

Yleissopimus ja siihen liittyvä pöytäkirja tulivat kansainvälisesti voimaan vuonna 1956. Tar-

koituksena on, että Suomi liittyisi yleissopimukseen ja pöytäkirjaan mahdollisimman pian ja että laki tulisi voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus ja pöytäkirja.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää Suomen liittymistä yleissopimukseen ja siihen liittyvään pöytäkirjaan tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa yleissopimuksen, pöytäkirjan sekä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Kulttuuriomaisuuden suojelemisen tärkeyttä kaikissa eri olosuhteissa on viime aikoina korostettu useilla kansainvälisillä foorumeilla. Uusia sopimuksia ja suosituksia ollaan laatimassa ja hyväksymässä, koska puheena olevaa Haagin yleissopimusta ja siihen liittyvää pöytäkirjaa pidetään osittain vanhentuneina. Vanhentuneisuudesta huolimatta Haagin yleissopimus pöytäkirjoinaan on kuitenkin edelleen säilyttänyt asemansa alan keskeisenä kansainvälisenä asiakirjana.

Valiokunta pitää tärkeänä, että se viranomaiskoneisto, jolle Suomessa annetaan vastuu kulttuuriomaisuuden suojelusta ja siihen liittyvistä tehtävistä kansainvälisen selkkauksen aikana, saadaan nopeasti määritellyksi ja koulutetuksi yleissopimuksen edellyttämiin tehtäviin. Tämänkin vuoksi Suomen liittyminen puheena olevaan Haagin vuoden 1954 yleissopimukseen pöytäkirjoinaan on asianmukaista, koska uuden kattavan sopimuksen aikaansaaminen saattaa vielä kestää pidemmän aikaa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomen rikoslainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut velvoitteet. Vireillä oleva rikoslain kokonaisuudistus ei muuta tätä tilannetta. Pöytäkirjassa asetettujen velvoittei-

den täyttämiseksi tarvitaan hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus. Se noudattaa alioikeusuudistuksen yhteydessä hyväksytyjä linjauksia eikä valiokunnalla näin ollen ole huomauttamista sen johdosta.

Edellä olevaan viitaten lakivaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että hallituksen esitys ja siihen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Halonen ja jäsenet Häkämies, Komi, Luhtanen, Mäkelä,

Polvi, Savela, Seivästö, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen ja Vuoristo sekä varajäsen Lindqvist.
